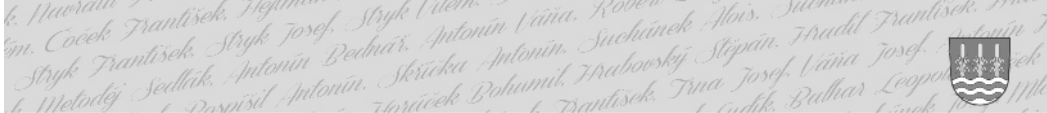

Významní rodáci

z Jezernice

Slovo úvodem

V této publikaci vám chceme stručně představit několik rodáků z naší obce, kteří v určitém ohledu vynikli. Jsou mezi nimi hudebníci, sportovci i odbojáři z celkem krátkého úseku dějin Jezernice – **1. poloviny 20. století**.

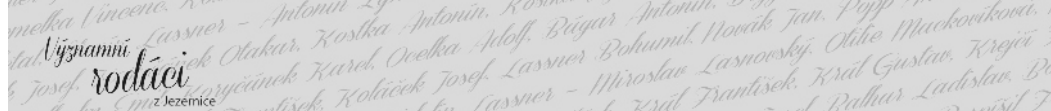
O některých se nám podařilo zjistit více podrobností z jejich života, o jiných dosud víme méně. A zcela nepochybně u nás žila celá řada dalších pozoruhodných lidí, kteří by si také zasloužili zmínku. Věříme, že tato brožurka podnítl váš zájem o hlubší poznání historie naší obce a přispěje k pocitu hrdosti na naše předky, jejichž činy nám mohou sloužit jako inspirace i dnes. Výsledkem by pak časem mohlo být i další pokračování této publikace.

Příjemné čtení a vzpomínání přeji

Pavla Jochcová, starostka obce

Antonín Jemelka a Milada Kotíková, badatelé

Jezernice, srpen 2015

1. světová válka a 1. odboj

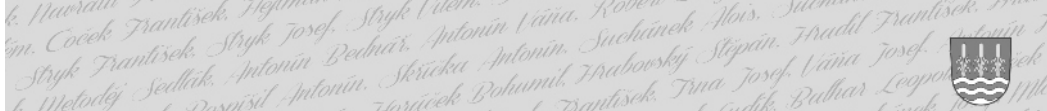
Během 1. světové války byla naše země součástí Rakousko-Uherska. Vojáci z řad občanů začali být povoláváni na frontu od vyhlášení mobilizace dne 31. července 1914. Jako první v Jezernici dostali už 6. srpna 1914 povolávací rozkaz Josef Suchánek, Josef Brázda, Ladislav Jemelka, Antonín Kubáč a Josef Kašpárek, kteří narukovali do Krakova. Dne 26. října 1916 byli povoláni všichni bojeschopní muži narození v letech 1892-1894.

Situace na frontě byla složitá, stejně jako pozice našich vojáků, kteří bojovali na obou stranách. Někteří zůstali loajální Rakousko-Uhersku, jiní se zapojili do tzv. 1. odboje, přeběhli na druhou stranu a bojovali proti své tehdejší zemi. Stali se součástí legií, což byly vojenské jednotky vytvořené z našich vojáků v zahraničí. Konali tak s vědomím, že pokud by Rakousko-Uhersko válku vyhrálo, nemohli by se už domů vrátit. Všichni níže uvedení muži šli tedy vědomě do velkého rizika.

RUŠTÍ LEGIONÁŘI

K ruským legiím, které byly nejpočetnější – měly celkem 60 tisíc vojáků – se z Jezernice připojili:

- **Balhar Leopold**, *7. 11. 1885, 1. lehký dělostřelecký pluk, desátník
- **Čoček Eduard**, *7. 1. 1886, strážní rota, desátník
- **Havlík Jan**, *11. 4. 1878
- **Konopčík Josef**, *21. 3. 1885, 10. střelecký pluk, vojín
- **Koryčánek Otakar**, *31. 5. 1894, autooddíl, četař
- **Kostka Antonín**, *12. 5. 1885
- **Kostka Vojtěch**, *25. 4. 1888, 2. divize
- **Král František**, *15. 9. 1888 posádka Vladivostok
- **Král Gustav**, *9. 12. 1897, 12. střelecký pluk, svobodník
- **Krejčí František**, *17. 12. 1882, 2. střelecká rota, vojín
- **Navrátil František**, *12. 10. 1896, 1. záložní pluk, vojín
- **Novák Bohumil**, *16. 5. 1896, 4. střelecký pluk, podporučík
- **Pavlík Jan**, *22. 6. 1881, týlový intendant
- **Pospíšil Antonín**, *26. 10. 1873, 11. střelecký pluk, vojín
- **Skříčka Antonín**, *31. 12. 1890, 1. jízdní batalion, vojín
- **Suchánek Alois**, *17. 6. 1891, 5. střelecký pluk, podporučík

- **Suchánek Antonín**, *13. 2. 1897, 3. střelecký pluk, svobodník
- **Suchánek Josef**, *19. 5. 1883

Cesta legionářů z Ruska domů vedla přes transsibiřskou magistrálu do Vladivostoku a dále lodí Suezským průplavem, kolem Afriky nebo Panamským průplavem. Domů přijeli často až v roce 1920, tedy téměř dva roky poté, co válka skončila. Tito vojáci tak měli za sebou válčení s vojsky střeoevropské koalice, kterou tvořilo Rakousko-Uhersko, Německo, Bulharsko a Turecko, s bolševickou Rudou armádou i cestu kolem světa.

FRANCOUZŠTÍ LEGIONÁŘI

Ve Francii bojovalo kolem 10 tisíc československých legionářů. Z Jezernice k nim patřili:

- **Mlčák Ladislav**, *24. 3. 1881, 22. střelecký pluk, důstojnický zástupce
- **Šindler Jan**, *19. 3. 1875, 22. střelecký pluk, vojín
- **Vidhalm Emil**, *1896, 22. střelecký pluk

ITALŠTÍ LEGIONÁŘI

V italských legiích, které čítaly kolem 20 tisíc našich vojáků, z Jezernice bojovali:

- **Koryčánek Karel**, *28. 10. 1879, 7. lehký dělostřelecký pluk, podporučík
- **Ocelka Adolf**, *15. 10. 1878, 33. střelecký pluk, důstojnický zástupce

OBĚTI VÁLKY Z OBCE

Válka si vybrala svou krvavou daň i v Jezernici. Z bojišť první světové války se nevrátilo 24 mužů. K uctění jejich památky byl v kostele postaven boční oltář s vyrytými jmény a datem úmrtí:

- **Bágar Antonín**, padl 12. 8. 1918
- **Bajgar Josef**, padl 18. 11. 1914
- **Balhar Ladislav**, padl 2. 1. 1920
- **Bočáň Vilém**, padl 23. 11. 1914,
- **Čoček František**, padl 8. 6. 1916
- **Hejtman Antonín**, padl 16. 12. 1916
- **Horáček Bohumil**, padl 14. 8. 1917
- **Hrabovský Štěpán**, padl 10. 10. 1919
- **Hradil František**, padl 6. 2. 1916

- **Hradil Jindřich**, padl 27. 10. 1914
- **Hynčica František**, padl 28. 10. 1918
- **Jemelka Vincenc**, padl 23. 10. 1916
- **Koláček František**, padl 3. 9. 1916
- **Koláček Josef**, padl 6. 12. 1915
- **Lassner Bohumil**, padl 12. 10. 1915
- **Novák Jan**, padl 15. 12. 1914
- **Popp Antonín**, padl 24. 10. 1914
- **Pospíšil František**, padl 6. 7. 1915
- **Stryk František**, padl 10. 8. 1917
- **Stryk Josef**, padl 8. 5. 1915
- **Stryk Vilém**, padl 8. 8. 1915
- **Suchánek František**, padl 16. 5. 1915
- **Trna Josef**, padl 17. 6. 1915
- **Váňa Josef**, padl 9. 8. 1917

Památník obětem 1. světové války v kostele

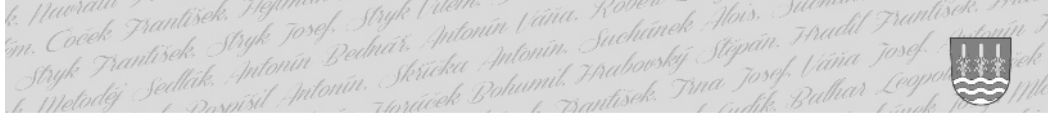
Meziválečná éra

V době poválečného nadšení a míru vynikli dva naši rodáci v oblasti hudby a sportu. Byli to hudební skladatel Antonín Hradil a jezdec na koních Julius Čoček.

Antonín Hradil

Významnou postavou období před 1. světovou válkou a meziválečných let byl Antonín Hradil. Narodil se 5. dubna 1874. V letech 1890-1892 vystudoval učitelský ústav v Brně a následně i Janáčkovu varhanickou školu (1892-1894). Hudební vzdělání ukončil státní zkouškou v Praze. Na přímlyvu Leoše Janáčka získal v roce 1894 místo ve Vsetíně, kde prožil přistích 18 let. Zastával zde pozici varhaníka a ředitele kůru, učitele hudby, sbormistra Cyrilské jednoty, dirigenta Vsacké filharmonie a kapelníka Dalibora.

V roce 1912 odešel do Ostravy-Vítkovic, kde působil dvacet pět let jako ředitel kůru a kapelník Orla. V Ostravě-Mariánských Horách vyučoval na varhanické škole. Antonín Hradil komponoval duchovní hudbu – 3 české a 3 latinské mše, 8 rekviem,

20 graduale a ofertorii, 8 pangelingua, dále složil 4 ženské sbory, světské sbory, skladby pro smyčcový a pro dechový orchestr, hudbu k sokolským cvičením a jiné kompozice. Jako všestranný hudebník ovládal hru na klavír, housle i dechové nástroje. Jeho hlavním nástrojem však byly varhany. Proslul jako virtuózní hráč, který se zaměřoval na francouzská romantická díla.

Antonín Hradil zemřel 18. srpna 1937 v Ostravě - Vítkovicích. Hudební tradice rodu Hradilů ale neskončila. Jeho syn František Míťa Hradil se stal uznávaným hudebním skladatelem, pedagogem, publicistou a sbormistrem.

Antonín Hradil (vpravo) s Leošem Janáčkem na snímku z roku 1927

Julius Čoček

Štábní kapitán Julius Čoček se narodil v Jezernici 20. února 1902. Po absolvování vyšší reálky v Lipníku nad Bečvou v roce 1921 narukoval na vojnu a odešel na Vojenskou akademii v Hraničích. Odtud byl převelen v roce 1923, už jako poručík jezdecktva, k pluku do Nových Zámků. V roce 1928 byl povýšen do hodnosti nadporučíka a v roce 1931 získal kapitánskou hodnost.

Kapitán Čoček byl vynikajícím skokovým a dostihovým jezdcem 30. a 40. let minulého století. V letech 1933 - 1935 byl dokonce vyhodnocen jako nejúspěšnější československý jezdec. Několikrát startoval v USA a Kanadě, odkud si přivezl dvě první, dvě třetí, dvě čtvrtá a dvě šestá místa. V roce 1936 zvítězil na mezinárodní soutěži

Julius Čoček (vlevo) na snímku pořízeném v roce 1933 na palubě parníku v New Yorku. Vpravo vedle něj stojí H. Býček, dva lodní důstojníci a kolegové jezdci F. Statečný a V. Schantín.

Soška pro vítěze
Čočkova memorialu

v obtížných skocích ve Francii a jako jeden z 15 československých jezdců se zúčastnil i olympijských her v Berlíně. Za výbornou reprezentaci získal Zlatý odznak Československého jezdeckého svazu.

Vedle jezdecktví se Julius Čoček věnoval i dostihům. Na důstojnické steeple chase na Velké pardubické obsadil v roce 1935 3. místo. Svůj poslední závod kapitán Čoček absolvoval 7. září 1941 na koni Aida ve Velké Chuchli. Jeho kůň na první překážce steeple chase klopýtl a srazil si vaz. I když jezdec dopadl vedle, zůstal bezvládně ležet a při převozu do nemocnice zemřel. Jak se ukázalo, smrtelné zranění způsobila speciální vesta, kterou na sobě měl kvůli dovažování na minimální hmotnost. Jedna z olovených destiček ve vestě mu při pádu zlomila žebro, které poranilo srdce.

Julius Čoček, na jehož počest vznikl podzimní překážkový dostih zvaný Čočkův memorial, byl za vojenských poct pohřben 12. září 1941 ve svém rodišti. Pohřbu se účastnila čestná rota z Lipníka nad Bečvou, početné delegace dostihových a jezdeckých spolků i velitel vládního vojska, v němž Julius Čoček během protektorátu sloužil, generál Eminger. Smuteční průvod symbolicky uzavírala eskadrona na koních.

2. světová válka a 2. odboj

V době protektorátu hrozila smrt každému, kdo se zapojil do akcí proti nacistům. Ti se neváhali mstit ani na rodinných příslušnících. Přesto se v Jezernici našlo nemálo občanů, kteří bez ohledu na toto nebezpečí proti okupantům bojovali – ať už jako součást domácího nebo zahraničního odboje.

ZAHRANIČNÍ ODBOJ

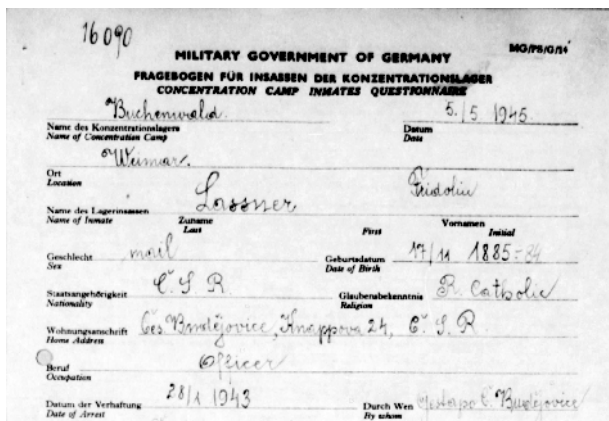
František Zapletal

Je pevný, rázný, má všechny vlohy, aby překonal nebezpečí... dovede zachovat klid a duchapřítomnost v každém okamžiku.

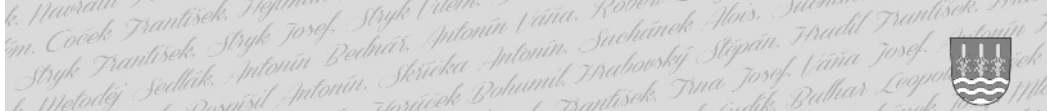
Do domácího odboje se z Jezernice zapojila řada rodáků. Někteří z nich za to zaplatili vězněním v koncentračním táboře, jiní smrtí. Jejich obětí a odvaha ale nepochybně přispěly k tomu, že dnes můžeme svobodně žít.

Fridolín Lassner byl jedním z prvorepublikových vojáků, kteří po zrušení československé armády vstoupili do protektorátního vládního vojska. Narodil se v Jezernici 17. 11. 1884, takže mu v roce 1939 bylo už 55 let. Sloužil jako velitel nádraží, přes které byly přepravovány transporty vězňů do koncentračních táborů. Tyto transporty většinou trvaly řadu dní a lidé zavření ve vozech pro dobytek nedostávali žádné jídlo ani pití. Mnoho z nich cestu nepřežilo. Fridolín Lassner dovolil, aby jim během jeho služby bylo podáno jídlo a voda.

Někdo ho ale udal. 28. ledna 1943 byl zatčen i se svou ženou Zdenou gestapem. Následovalo propadnutí veškerého majetku i penze a jejich uvěznění, nejdříve v Českých Budějovicích, kde žili, poté v Terezíně a od dubna 1943 v Osvětimi. Jeho žena zde zůstala, kdežto on byl v srpnu 1943 přesunutý do koncentračního tábora v Buchenwaldu. Oba se dočkali konce války, byť s podlomeným zdravím. Po válce si Fridolín Lassner nechal změnit jméno na Miroslav Lasnovský, stal se znovu důstojníkem československé armády a sloužil v Českých Budějovicích. Z armády odešel v hodnosti podplukovníka.

*Úvodní část dotazníku, který Fridolín Lassner vyplnil
při odchodu z koncentračního tábora Buchenwald
po jeho osvobození v květnu 1945.*

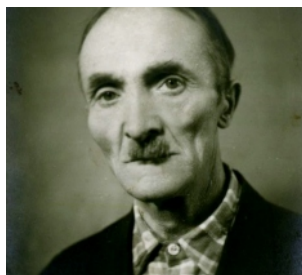
Dne 16. ledna 1943 byla zatčena Otilie Mackovíková, její švagrová Jarmila o tři dny později a manžel Jan za osm dní, dne 24. ledna 1943. Otilie Mackovíková byla vyslýchána a vězněna nejdříve v Přerově, pak v Brně, odkud byla odeslána v transportu do Osvětimi. Byla umučena 24. dubna 1943. Jarmilu potkal stejný osud 24. května 1943. Jan byl odsouzen k trestu smrti a popraven společně s dalšími odbojáři ve Vratislavi 3. února 1944.

Mackovíkoví patřili přibližně k dvěma stovkám obětí z řad Lvice. Tato odbojová organizace vznikla na podzim 1941 a zapojilo se do ní na 500 lidí ze střední, jižní a severní Moravy. Její činnost byla silně narušena zásahem gestapa na přelomu let 1942 a 1943, některé její buňky ale pozornosti unikly a byly aktivní až do konce 2. světové války.

JEZERNICKÁ BUŇKA LVICE

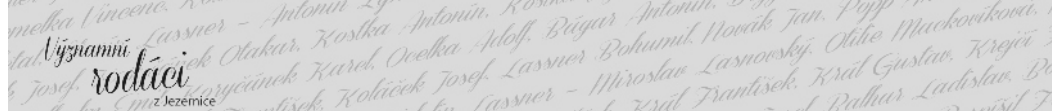
K místní odbojové skupině patřili podle dostupných dokumentů Metoděj Oblouk, Metoděj Sedlák, Antonín Bednář, Antonín Váňa, Robert Záboj a Josef Ludík. Skupina nebyla po celou dobu války prozrazena. Její nejdůležitější akcí byla záchrana viaduktů před zničením v samém závěru války.

Po ústupu nacistické armády měly být mosty vyhozeny do povětří. Pilíře byly navrtány, ale trhavinu, která do nich měla být vložena, odbojáři 7. května 1945 vyházeli z vlaku. Navíc se jim podařilo zajmout devět německých vojáků a předat je přicházející Rudé armádě.

*Dva z členů jezernické buňky odbojové organizace Lvice
– vlevo Metoděj Oblouk, vpravo Metoděj Sedlák.*

Ve skupině se sešli dva starostové Jezernice – Metoděj Sedlák tuto funkci vykonával od února 1945 do 8. 5. 1945, kdy ji předal Metoději Obloukovi, aby ji od 15. září 1945 znovu přijal a vykonával do května následujícího roku.

PRAMENY A LITERATURA

Prameny

- Pamětní kniha Jezernice
- Statutární město Ostrava, Archív města Ostravy
- <http://www.fold3.com>
- <http://www.jezdec.cz/>

Literatura

- LAPÁČEK, Jiří. *Rodáci a občané okresu Přerov v československé legionářské armádě v letech 1914-1920*. Přerov: Muzeum Komenského, 2001, 109 s. ISBN 80-238-7624-4.
- ŽŮREK, František. *Jezernice v proměnách času*. 1. vyd. Jezernice: Obecní úřad Jezernice, 2006, 143 s., [27] s. barev. obr. příl. ISBN 80-254-4247-0.
- KOPEČEK, Pavel. *Působení odbojové organizace Lvice na střední Moravě*. Sborník Státního okresního archivu v Přerově. 2004, s. 189-236.
- PEJČOCH, Ivo. *Za Háchu i za Beneše: ztráty příslušníků vládního vojska 1939-1945*. 1. vyd. Praha: Ministerstvo obrany České republiky - Vojenský historický ústav Praha, 2013, 238 s. ISBN 978-80-7278-615-2.
- ŠMOLDAS, Zdeněk. *Českoslovenští letci v boji proti fašismu*. 1. vyd. Praha: Naše vojsko, 1987, 492 s.
- VOŽDA, Gustav et al. *Nebylo bezejmenných hrdinů; [Gustav Vožda]*. Část 2, Hranicko, Lipnicko. Přerov: Okresní výbor KSČ, 1988. 105 s.

Autoři textů: Antonín Jemelka a Milada Kotíková, Ing. Ladislav Ptáček

Redaktor: Ing. Ladislav Ptáček

Grafická úprava, sazba: Topart - reklamní studio, Hranice

Tisk: Topart - reklamní studio, Hranice

Vydala obec Jezernice
1. vydání, Jezernice 2015

www.jezernice.cz